

financiële wensen. Deze zijn uitonderhandeld op basis van specifieke en niet van generieke uitgangspunten, terwijl dat laatste volgens Spakman beter is. Dan kan in een later stadium ruimte gegeven worden aan specifieke wensen.

De brede watergang is dus technisch en financieel niet mogelijk en moet anders ontworpen worden. Intussen heeft historica Mariëtte Kamphuis een onderzoek gedaan dat inspiratie biedt voor de oplossing van het probleem. Op de historische kaarten zijn op de betreffende locatie roze vlekken van niet bruikbare stukken grond als eilandjes in het gebied zichtbaar. Deze structuur is bruikbaar in de strook waar de brede watergang is getekend: door de huidige oude boezem intact te laten en een nieuwe op een zo groot mogelijke afstand ernaast te leggen. Zo ontstaan er eilanden met een geheel eigen milieu. De logica van deze vormgeving is gebaseerd op de regels van het water, de hydrologie, een constant gegeven dat net als de karakteristieken van de grond als een soort tijdmachine de condities voor grondgebruik vormt.

De toekomst

De laatste constatering, dat het hydrologische systeem tijdloos is, is een interessante lijn voor de toekomst. De plannen voor een nieuwe hydrologische stad dienen dus bij voorkeur gebaseerd te zijn op hydrologische processen en het oorspronkelijke landschap. En, in de keuze voor bouwrijp maken en ook de ontwikkeling van nieuwe manieren van bouwrijp maken, is het mogelijk om voortschrijdend inzicht op te doen uit het verleden. Hiervoor is kennisontwikkeling nodig en

ook zal de relatie tussen bouwrijp maken en stedenbouwkundig ontwerp een nieuwe definitie moeten krijgen.

Als de relatie tussen stedenbouwkundig ontwerp en bouwrijp maken, die door integraal ophogen verloren is gegaan, wordt hersteld, betekent dit dat er andere keuzes moeten en kunnen gemaakt worden. Sinds de grootschalige toepassing van integraal ophogen, is de keuze van bouwrijp maken gebaseerd op productieproces, financiën en onderhoud en niet op de landschapskarakteristieken, grondcondities of waterhuishouding. Van Zestienhoven leren we dat een stedenbouwkundig ontwerp ook niet alleen op het landschapstype kan worden gebaseerd: techniek is eveneens een cruciaal element in het ontwerp van een nieuwe hydrologische stad.

Er moet dus een vierde dimensie worden toegevoegd, die van de waterpeilen, die van de techniek van het water. Dan kan de wateropgave van regen- en grondwater en de grondcondities ook op andere manieren worden opgelost dan met integraal ophogen en tien procent wateroppervlakte. De hydrologische cyclus kan ook anders belast worden door bijvoorbeeld een gescheiden rioolsysteem aan te brengen, door groene daken, of door regenpijpen van het riool af te koppelen, dat wil zeggen door infiltratie ter plaatse, of door hemelwater ouderwets op te vangen in een regenton om er plantjes mee water te geven – een kleine oplossing die op grote schaal toegepast een grote oplossing wordt.²¹ Zonder deze en andere oude en nieuwe technieken kan de klimatologische en dus ook maatschappelijke verschuiving in stedenbouwkundige plannen niet tot uiting komen.